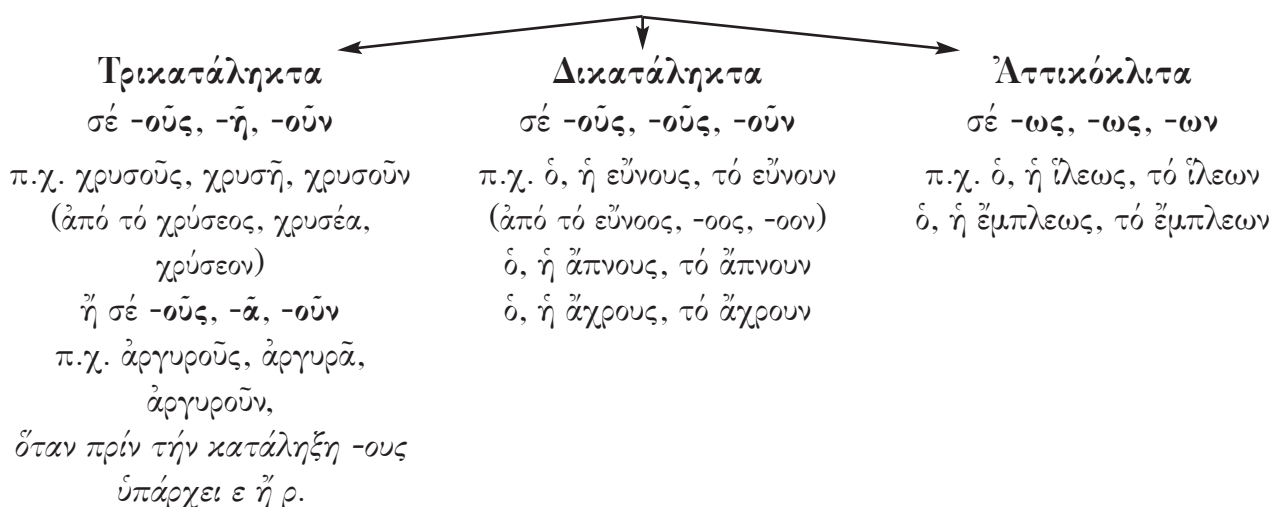

Δευτερόκλιτα επίθετα συνηρημένα

Μερικά δευτερόκλιτα επίθετα τά όποια πρίν άπό τόν χαρακτήρα τους ο έχουν άλλο ο ή ε συναιροῦνται σέ όλες τίς πτώσεις ένικοῦ καί πληθυντικοῦ. Αὐτά λέγονται συνηρημένα.

Διακρίνονται σέ

Παραδείγματα

1. Ὁ τοῦ βασιλέως θρόνος χρυσοῦς ἦν.
2. Ἐν Ἀθήναις χρυσᾶ καί ἀργυρᾶ καί χαλκᾶ νομίσματα ἐκόπτοντο.
3. Ἐν τοῖς τάφοις τῶν Σκυθῶν ἀργυροῖ στέφανοι καί σιδηρᾶ ὄπλα ἦσαν.
4. Ἡ ἀλήθεια ἀπλή ἐστιν.
5. Ἐάν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, ὄλον τό σῶμά σου φωτεινόν ἐστι.
6. Φοινικοῦν ἐκλάμπουσα πάλαι φῶς ή εἰκῶν σου κόρη ἐξεθάμβησε τούς πιστούς.
7. Πορφυρᾶ ἐξ αἵματος στολή.
8. Ἦλεως γενοῦ ἡμῖν, Δέσποτα.
9. Σοφίας τῆς οὐρανίου γέγονας ἔμπλεως (= πλήρης, γεμάτος).
10. Ἦρθε πρῶτος στό ἄλμα εἰς τριπλοῦν. – Φέρει πολλαπλᾶ τραύματα.

Παράδειγμα κλίσεως συνηρημένων **τρικαταλήκτων** επιθέτων μαζί με ασυναίρετο ουσιαστικό.

Ἐνικός Ἀριθμός

Ὄν.	ὁ	ἄργυροῦς	δίσκος	ἡ	ἄργυρᾶ	θήκη	τό	ἄργυροῦν	μετάλλιον
Γεν.	τοῦ	ἄργυροῦ	δίσκου	τῆς	ἄργυρᾶς	θήκης	τοῦ	ἄργυροῦ	μεταλλίου
Δοτ.	τῷ	ἄργυρῷ	δίσκῳ	τῇ	ἄργυρᾷ	θήκῃ	τῷ	ἄργυρῷ	μεταλλίῳ
Αἰτ.	τόν	ἄργυροῦν	δίσκον	τήν	ἄργυρᾶν	θήκην	τό	ἄργυροῦν	μετάλλιον

Πληθυντικός Ἀριθμός

Ὄν.	οἱ	ἄργυροῖ	δίσκοι	αἱ	ἄργυραῖ	θήκαι	τά	ἄργυρᾶ	μετάλλια
Γεν.	τῶν	ἄργυρῶν	δίσκων	τῶν	ἄργυρῶν	θηκῶν	τῶν	ἄργυρῶν	μεταλλίων
Δοτ.	τοῖς	ἄργυροῖς	δίσκοις	ταῖς	ἄργυραῖς	θήκαις	τοῖς	ἄργυροῖς	μεταλλίοις
Αἰτ.	τούς	ἄργυροῦς	δίσκους	τάς	ἄργυρᾶς	θήκας	τά	ἄργυρᾶ	μετάλλια

Παράδειγμα κλίσεως **δικαταλήκτων** επιθέτων μέ 3 γένη (σέ -ους, -ουν)

Ἐνικός Ἀριθμός

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὄν.	ὁ	ἡ	εὔνους	τό	εὔνουν	οἱ	αἱ	εὔνοι	τά	εὔνοα
Γεν.	τοῦ	τῆς	εὔνου	τοῦ	εὔνου	τῶν	τῶν	εὔνων	τῶν	εὔνων
Δοτ.	τῷ	τῇ	εὔνω	τῷ	εὔνω	τοῖς	ταῖς	εὔνοις	τοῖς	εὔνοις
Αἰτ.	τόν	τήν	εὔνουν	τό	εὔνουν	τούς	τάς	εὔνους	τά	εὔνοα

Παρατηρήσεις στά τρικατάληκτα

1. Τά συνηρημένα δευτερόκλιτα επίθετα κλίνονται ὅπως καί τά ἀντίστοιχα συνηρ. οὐσιαστικά: α) Τό ἀρσενικό κατά τό συνηρημ. πλοῦς, β) τό θηλυκό κατά τό συνηρημένο συκῆ, γ) τό οὐδέτερο κατά τό συνηρημένο ὄστοῦν (βλ. συνηρημ. οὐσιαστικά β' καί α' κλίσεως σέ προηγούμενα μαθήματα).

2. Δέν ἔχουν κλητική.

3. Τά συνηθέστερα ἀπό τά συνηρημ. δευτερόκλ. εἶναι τά α) χρυσοῦς, ἄργυροῦς, σιδηροῦς, χαλκοῦς (παραδείγμ. 1,2,3), β) ὅσα προέρχονται ἀπό ἀριθμητικά: διπλοῦς, τριπλοῦς, πολλαπλοῦς (παραδ. 4,5,10) κ.ἄ.

4. Στά τρικατάληκτα συνηρημ. σέ -ους ὅλες οἱ πτώσεις καί τῶν τριῶν γενῶν **τονίζονται στήν λήγουσα**, ἀκόμα καί ἂν κανένα ἀπό τά φωνήεντα πού συναίρουσινται δέν τονίζεται (π.χ. χρύσεος – χρυσοῦς, ἀργύρεαι – ἀργυραῖ, τά ἀργύρεα – ἀργυρᾶ).

Παρατηρήσεις στα δικατάληκτα

Τά δικατάληκτα συνηρημ. επίθετα είναι σπάνια. Είναι σύνθετα μέ β' συνθετικό τīs λέξεις νοῦς, πλοῦς, ροῦς, χροῦς. Π.χ. εὔνοος, εὔπλοος, ἄχροος, ἄπνοος.

1. Ἡ κατάληξη -οα τοῦ πληθυντικοῦ τῶν οὐδετέρων μένει ἀσυναίρετη. Π.χ. τά εὔνοα, τά εὔπλοα, τά ἄχροα.

2. Ἡ κατάληξη -οι τῆς ὀνομαστικῆς πληθυντικοῦ, ἂν καί προέρχεται ἀπό συναίρεση, ὡς πρὸς τὸν τονισμό λαμβάνεται ὡς βραχεῖα. Π.χ. οἱ εὔνοι, οἱ εὔπλοι.

3. Ὅλες οἱ πτώσεις καί τῶν τριῶν γενῶν τονίζονται στήν παραλήγουσα.

Παρατηρήσεις στα Ἄπτικόκλιτα

Τά Ἄπτικόκλιτα ἐπίθετα λήγουν σέ -ωσ, -ως, -ων.

1. Κλίνονται ὅπως τά ἀπτικόκλιτα οὐσιαστικά ὁ νεῶς, τό ἀνώγεων.

2. Είναι δικατάληκτα (παράδ. 8,9).

3. Στήν ὀνομ., αἰτ. καί κλητ. πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξη -α καί ὄχι -ω (ὅπως ἔχουν τά ἀπτικόκλιτα οὐσιαστικά).

Σημείωση: Μερικά συνηρημένα στήν ὀμιλουμένη γλώσσα καί στήν λογοτεχνία ἀπαντοῦν μέ κατάληξ. -ος ὡς ἀσυναίρ. Π.χ. χρυσός, ἀπλός, διπλός.

